

Jitka Světlíková

PŘÍSTAV SNĚHOVÝCH LODÍ

Pocta Jeseníkům

Výbor básní

rukopis

Krátký hymnus o rodných horách místo úvodu

báseň?

hora?

V hlubinách lesů opřít se o kmeny jedlí a buků a spolu třas.

Právě vytrysklý pramen pod nohama, cirůček ledové nitky odrazí záblesk slunce mezi třepotáním listů. Na kamenitou vrásku země slétne motýl, slepcovo slovo.

Hory zdrolí člověka na bolestivou hrudku granátu, na jiskřivý křemen.

Každý jsme horou. Bloudivé lesy, vývraty a ztracené skály, mýtiny s pelechy, vůně malin, suché dřevo na severní stráni.

Hory napadaly do života s prvním nádechem.

Odlehčení až z tichého slova.

Jsme srostlí uprostřed čela.

Jednou za čas lavina spustí zimě ocas, hromobití odvětví bezpečná madla.

Sněhovou lodí k jaru nebo do listopadových mlh?

Vzdouvání z kotlin, vichřice krahujců, rozpadají se sudetské kamenné mostky.

Letní křik ostružin.

A jen tancovat. Mezi výbuchy úpolínů. Netrhat! Procedit mezi zuby.

Početí skal. Šelest pokorné trávy. Suchý výdech verše.

Jeseníky! Zimníky. Jarníky. Porodníky! Přechodníky!

Horník Horníků, zlato, stříbro, rula, žula. Zem pomníků. Zapomenutých poutníků.

Kutání skrze zlatonosné štoly do výšek.

Zbabělá před sebou sama jenom v jeskyních. Pomezí. Předěl. Špičák. Terapie tmou.

Kdo je čí pramen? Poezie... Horo... Vodo...

Jeseníky

Lesy mne obrůstají každou vteřinou
Kouř uhýbá slunečnímu ržání
Lesy mně obrůstají jako kalinu
Tak malé mé oči se zdají
Pohled těch obloh nesmírný
Kouř stoupá z komínu chatky
Voda pramene hledá něčí stopu
Lesy mne obrůstají
Hledám skulinu
Jednou mě najdete tady
Ve stromech
V korunách smrků
Gejířem mízy ozvu se horskému nebi
Já tu budu lesem
Já tu budu paní
Zarostu každou holou planinu
Lesy mne obrůstají
jsem jak v plamenech
Kouř cirůčkem bublá
Slunce klopýtá
Z kamení jsem snad
Z neúrodných ran
Z vlasů setřeste mi
bukvice
šišky
jehličí
Kouř svítá z chatky orosené
Pramen se do mých nohou propadá
Lesy mne obrůstají každou vteřinou

Kamení

Je málo křížů
v našem bídném kraji
Hořký prach dýmů
z rtů si lížu
Tam svrchu luna krájí
nekonečnou zimu

Kámen po kameni
se sklízím
Aťsi Aťsi
Unesu na rameni vak vzkazů
pro blízké I cizím
(I když se bojím vlastní kapsy)

Hej
tmy s čarovným znamením
Spustíte svůj naviják
Vodě pode mnou
to v kloubech lupá
Hromada kamení
září jak
hvězdokupa

Bělá

Říčko
uniklá z ráje
Ženo Panno
Bez poskvrny slova

Volám tě každé ráno
Lipaní dívko Horská lvice
Tebou jsem křtěná

Nezakucká tě žádný splav
Do kamení jsi písňě vryla
V dalekých rovinách splatíš
staré sliby dukáty buků
Hořící javorová dlaň

Než v horách
blatouchem jaro rozžehneš
ozdob krajkou
v mrazivé noci
betlémskou stáj

Noční trhy

Potichu leží psíček sních
Okna zamrzla v kostech
a Jeseník
stoupá

výš
a
výš

a je to jen zbůhdarma hoře
Potichu leží psíček sních
Má lásko
za noci vyložím hvězd
na svém těle
dva
plné
sáčky

Básníci jsou
jenom
handlíři
na našem nočním trhu

Jeseník Jeseník
Potichu leží psíček sních

Sněhový mrak

Archanděl Gabriel se snáší v běli
Přináší ticho
jež nelze napodobit
Krajina k němu hebce lne
Březnoví ptáci zcepeněli
Němě se horám blýskly metály

Sotva jsem zvedla hlavu
k nebi
s očima zaslepenýma přívaly
jakýsi ťuhýk nepozorný
prorazil křikem
opony

Mrak proplul Zmizel
v hlubině
Zabušily zas ptačí řeže
Dohořel vzduch
Na trávě
peří potrhané
se mění v kaluže

Šlépěj

Smrkovými chrámy
nasněžilo
A cesta bělostí zarostla
Když před spaním
či ráno nedobdělí
obzíráme
poloslepě
jenom to málo
které jest

toužíme uvidět
obzory budoucnosti
panoramata těšítek
Ale stále nedohledno
Chechtá se tleská
sluka kroužící nad hlavami

Nezbývá než pokorně
a co nejvýš kam to jde

Ne žádná zjevení a zázraky a vhledy
Jen pěšinku v běli
zanechej mi
Ty
jsi má naděje
Jedinou šlépěj
(třeba kuní)
a půjdu chrástím Půjdu s anděly

V zasněženém lese

Vítr se vzdal všech nároků
Ticho vedřelo se pod kůru i smrkům

Brodit se musíš
sama
Boží záplavou
A nekonečně jít
Sníh klade se útěšně
na ostré jehličí

Jak myšlenky andělů
když něhou
na nás zatvrzelé
útočí

Stromy v zimě

Z obloh které se podobají
bledým rukám
padá sníh
jak těžké zrno
A kdejaká hladová tlama
oči zavře a jde psát
paměti svých zubů
Sněhové rouno
pálí Pálí
I na rtech
Nedá spát

V nás
stále bláhových
koruny stromů
dokořán
hltají
zimní teplo

Bezuzdné dřevo
tiše
vyvěrá

Píseň o vodě

Gräfenberské variace

mamince

Vysoko
padáme spolu
Když déšť se zdvíhá Letí sníh
Krajina je chtivá i zádumčivá
A jako život mě
tu křehkou vodu hltá

Vysoko
v horách
v kapličce
křtili nemluvňátko
Spí stále ve mně
Nebo se mu zdám
Já Zestárlá Bláhová

Vysoko
v tmách prosincové slunce
Vodou a světlem
jsem
k Tobě vtavená

V horách

Co jiného než sníh
vletět sem může
zjara
v kůži zimy
Rozjitří staré spáleniny
Strhne každý starý steh

Vyklenem žeberní mostky
i sněholamy

Je to přec světlo
rozdrolené tmami

Kůží telat
prosvítáme
pode dlaně

a závěje jsou podebrané
zelenými otoky trav

Jaro

Hory se vyvalují ve sněhu
jak bachratá kočka

Ale
dnes ráno se rozprskla
poslední
zimní vrána
Žloutek z ní
vystříkl
k potokům

a voní

A já
z vlasů sčesala
zmrzlé stíny
V oblacích letí letí
jako ptáci

V oblacích
kde slunce drží
svůj vyhublý prs

v dlani

Jarní

Už zrána nenasněží
bílého světla pápěří
Na černém poli čadí snop
A řeka zbachratěla
kůstky větví vrhá
do příkop

Už znoci nezamrznou
okénka chalup v úvratích
Prohlédnout můžem hlouběji
k prasklému nebi

Tání

Dnešního jara
budu jiná
A zítra změním svět

Poklekám s ústy zavátými
Devětsil vyrašil mi na zádech
Slunce napadrť ledy krouhá
ze mne
Strouha
zanesla se kamením
Voda Jen voda
Hlodá
Odnáší vše
co duše měla
Stát budu pustá Holá
Hlavu svou lysou
položím
na stráně syrových loňských trav

Ty jsi to Pane
svedl láskou
Já svádím Tebe
Změň i mne

Jarní déšť

Jaro se probudilo
pláčem
Vyběhneš z domu
a myslíš na sních
a zatím

si obloha rozpustila vlasy
hluboko k zemi
kde to známe

Lýkovce rozpité
malované tenkou trávou
pod duby z nich tryská opatrně
zelenká krev

Divoce zvoníš
z dlaní
jako bys kapličkou byl
Kapličkou v horách
co bledulí
zamyká sních

Potoky

Přeskoč ten potok
vodu u trati
voláš na mne
A v lese listí tě polyká
hltá
nedočkavě
Voda jiskřivě olověná
v běhu
ztrácí
popelavý šál

Nadýchni se Skoč
Vlak na náspu
měkké tóny sype
Těch petrklíčů
vybodnutých z hlíny
Hlína pěsti svírá
v oblázcích
A já

Nadýchni se Skoč
Listí za tebou zašumělo
Jen hravé žáby
poulí němé oči
do mých pat

Z doby kamenné

Stály ledovce i z nejpříkřejších hor
A všude podběly jak rozsypané svíce

A proudy světla
přede mnou

omývají noci
jež vzňaly se tou černí prastarou

A kámen sevřel dlaně
v budoucí křtitelnici

Střepiny

Nálože blatouchů prvosenek a pryskyřníků
vybuchovaly nám pod nohama
Nekrytí Nemaskování
poprvé láskou slepí
tak lehce tak sladce
umírali jsme zasaženi

Opět se jaro rozžihá
plátek po plátku
Minová pole smetánek orsejů podběle
Zásahy se nám vyhýbají
Kamínky ostré bolí
k ustýskání
Střepiny jantarové

Topoly

Topoly někdy bručí jak varhany
Někdy ne
Rodíme se prý z pohany
Líbáme

Topoly někdy z února
slunce nabodly do zátylku
k horám se zvirtlo vrávorá
chvilku

Marně tě dýchám milý
až ke dnu
Tvůj krok
Tvá ramena
Dodýchat neuzvednu
Prstýnky zbyly

Slezské granáty

Hydropatické skály obrostl
přísný les
Koláček nebe nad nimi
chutná hořce z jeřabiny
Hory nevidím

Možná anděl toho místa
dlouho nikým nepoznán
přisedne do ticha
Ze samoty
A v dlaně vtiskne
zaschlé hrudky
starých ran

Pramen

Gräfenberské variace

Po žluté půjdu dnes na horu
Tam pramen líhá ve skalách
Jediné co smím mu přinesu
Slova
Ze samoty
Nocí
Nelhaná

Snad zavalí mě
dechu nedbalou
břidličná suť a tvrdá žula
Co se mnou
Malá jsem Tak malá

Po žluté vystoupám nahoru
V krku
se voda
prodrala
A vlétá do mě Zprudka
bičuje
A drásá

Až do masa
Až čistá jsem
Až pro Pána

Únava

Na prahu rozbřesku
se hory přikrčily k skoku
Leč slunce snilo dlouhý sen
I mně se zdálo
že nemusím
k hoře
Že je tu ještě někdo

místo mne

Tma odpoutaná z noci
Padly provazy
Hory nejistě přešlapují
Mlhami tělesnou stráží
unavené světlo
do dne naráží

Hlasité deště

Když jsme strměli k horám
za toho dlouhého svítání
nekonečného jako znovuzrození
ostružiní nám vytrhávalo červené nitky
z paží boků na lýtkách
kládami a kameny naložení
pryskyřice žrala nejsladší krev
srnci kopali nás do čela
v rašeliništích topily se děti

vodoměrky vykružovaly dráhy komet
Tvá noha
mezi nimi jistě jde
Rychle vlísávám se do života
Všežravé ohně lásky pálí svrab

Zatmění

Les mraky potrhal
Plachty deště klekly do mlází
Odcházíš
nevýslovně těžce
Světlo
S jistotou spánku
se pod stín salašů
Napospas necháš nás
ať nedohlédnem
nejhlouběji kam jen
jsme

Potemněl otvor nebe
Naději směla i smrt sít
Cáry mlh září jemně
na smrcích

Plamínky

Ohýnek u lesa dohořívá
a vesmír nad horami
se začal třást

Je tiše Mně i tobě
Láska se prohořívá
Z plamínků struny
vítr natáhl
Maličko harfu světla

Celou noc přikládáme
Dřevo z mokré trávy
A sušiny z nás

A nad námi
tam nad našimi hlavami
z tenkého dýmu Z jisker
z popela
houstne ten vystrašený vesmír
Až je do běla

A sebejistě
s námi
přepadává
k ránu

Sucho

Srpen se svinul v hadím uzlu
Zas kamením jdu
Řečištěm s bílou stužkou
ticha
Stále mizí
oblaka
ve výškách nad horami

Vyprahlá i bolest

Ach Utíkat lesem vstříc
A hrát se z burácení blesků
Pod stromy jako dříve
dvakrát
jedním deštěm

promoknout

Mrtvé lesy

Potichu
opadají
z jehličí
důvěřivé smrky
Zprůsvitní tráva kopinatka
A z oblohy se proleptává voda

A my do sítěk slov
chytáme po jedné
žravé bekyně mnišky
A vápennými cukřenkami
chlácholíme
odlesnění duší

Než stihne nás
kolmé
popravčí pila
ať nejsem bezbarvá
Suchá Zalknutá Holá
Alespoň malý zelený stonek
ať ve mně dýchá

A bodá

Babí léto

Zlatobýl z nebe spásají
ovce až k jasanům
jež dohořely
Karmínová krev slunce
puklého před chvílí za horami
ředí se v potoce

V tichosti kráčím podvečerem
Stráněmi kamením obehnána
V zámotcích pavučin
jak v osudu
A modříny
sesypávají pichlavé paprsky
v temno trav

Druhé slunce

Druhé slunce
proti nám jde Vlídne a měkké
Včelí plást
Nesžehne tváře
steskem
zaoblí hrany gest
Bez ticha neviděné

Hřát se jím jak říjnovým dnem
s namrzlými květy
na svazích hor a lidské tváře
Dát se včelám
Myšlenkám
Slovu

napospas

Říjen

Kdo zranil jilmy kleny javory
Jako by bylo málo pouštění
žilou růže
šípků jeřabin
Psí víno řine se z útrob domů
Zaživa z kůže
léto staženo

Zelená krev
mísí se do ran
člověka
Bolest hryže
Kůží proniká
do zoraných luk

Provazy s trny mýtin
již snopují naše viny
V smrtelném děsu
krůpěje potu mi
těžknou
v sladké ostružiny

Ortely

Divoké husy
za obzor
nesou touhu
jež nenaplní se nikdy
Pramen píše
po vodoznaku
ortely z ptačích drah

Kde vzít tě teplo
Z pelyňků z pupav
I růžím levné směňky

spálí první ranní mráz

Nejistoty

Ze staré lípy suchý list vesmírem pohupuje
Do drnů K hlíně Blíže Blíž
Utichá i ve mně kolotas

Jen země zhltná třas a chvění
Poslední nervozitu stromů
A pak
Zapomnění
Maličký lístek po lístku
Mrtvý Odevzdaný

Takový říjen
Za horami sněží
A ty mne ještě objímáš
Lípa všechno dala zemi
A s duší neví Jako já
Mráz klekne zanedlouho
na kořeny

Kaplička

Kaplička
za úsvitu
vyzvání mlčenlivostí trav

Zlatobýl v monstranci
světlo dýchá
a bronz
buků
se snáší na oltář

Věčnosti
jsi po nás hladová
vztáhni ruce tichem

Jsme celí
Jsme nadosah

Naděje

(u Josefova pramene)

Obloha napjatá špendlíky hor
praská suchým větrem
Meč podzimu
oboustranný
vložen do posvátných dlaní

Padáme
plni vran
Pukáme v jadéřkách bukvic
do starých souhvězdí

A pramen nás
upíjí

Pokání

Jitra jsou zase ozvěnou
mé duše provinilé
Podzime
bankovky letní bezstarostné chvíle
měníš v tisíce drobných vin
Měděným listím buků
chodívám splácet
jediný doušek
tvých vín

Podzime
Čistý Láskyplný
Večerem loudáš se
Mlhou rozoraných luk
A stále neseš světla dost
Zažehneš i můj čas
Opravdový
Čas na pokání
Na lítost

Bludný kámen

Bludný kámen
ve mně
ledovci marností sunut
V nekonečně dlouhém
míjení

Bludný kámen
z propasti srdce vyzdvižený
do úst
Stane se
kamenem úhelným?

Jeseník

Mé město má křídla
dravého ptáka
Nehybně krouží v mé mysli
ať jsem kdekoli
S hlavou zakloněnou
do noci
pozoruji je

Mé město má křídla
vysokých kácených smrků

Modlitba

A zpěv můj chraň

Ty kraji
ojínělý
horskými květinami

Vím
Jsou zpívající fontány
Homér
Stromů hlas

A přece zpívám

Hvězdy jdou
potmě
Smrt nenasyta
čeká
tam
Ať

Obsah Jitka Světlíková * Přístav sněhových lodí

Krátký hymnus

Jeseníky
Kamení
Bělá
Noční trhy
Sněhový mrak
Šlépěj
V zasněženém lese
Stromy v zimě
Píseň o vodě
V Horách
Jaro
Jarní
Tání
Jarní déšť
Potoky
Z doby kamenné
Střepiny
Topoly
Slezské granáty
Pramen
Únava
Hlasité deště
Zatmění
Plamínky
Sucho
Mrtvé lesy
Babí léto
Druhé slunce
Říjen
Ortely
Nejistoty
Kaplička
Naděje
Pokání
Bludný balvan
Jeseník
Modlitba